

Hallituksen esitys laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 5.5.2026

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen 1/2

- **Pidämme esitettyjä uudistuksia kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten osalta kannatettavina ja tarkoituksenmukaisina.**
 - Kotoutumiskoulutuksen ja lukutaitokoulutuksen järjestäminen jatkossa työvoimakoulutuksena sekä vastuun keskittäminen työvoimaviranomaiselle selkeyttävät järjestelmää ja vahvistavat koulutusten työelämälähtöisyyttä.
 - Esitetty koulutuskokonaisuuden muutos vastaa kuntien yleistä näkemystä koulutusten tarkoituksenmukaisesta järjestämisvastuusta.
- **Uudistuksen toteuttaminen edellyttää riittävää siirtymäaikaa.**
 - Esitys asettaa työvoimaviranomaisille erittäin lyhyen aikajänteen, joka haastaa uusien hankintojen, kilpailutusten ja käytännön järjestelyjen huolellista valmistelua.
- **Vapaan sivistystyön toimintaedellytysten heikkeneminen voi vaikuttaa kotoutumis- ja lukutaitokoulutuksen tuottajiin ja siten työllisyysalueiden koulutusten hankintaan**
 - Erityisesti ruotsinkielisen kotoutumiskoulutuksen osalta

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen 2/2

Koulutuskokonaisuuden uudistamisen kannalta keskeistä on, että rahoitus on oikein mitoitettu ja selkeästi perusteltu.

- **Esityksessä lukutaitokoulutuksiin arvioitu 3,1 miljoonan euron rahoitus toimii siirtyvän rahoitustason perustana.**
 - Kokonaisuutena rahoitus näyttäytyy alimitoitettuna, sillä se perustuu toimintaympäristöön, joka poikkeaa olennaisesti nyt esitetystä järjestämisvastuusta.
 - Esityksessä ei ole arvioitu, kattaako rahoitus työvoimaviranomaisille siirtyvän tehtävän todelliset kustannukset. Lukutaitokoulutuksen arvioitu määrärahataso edellyttää tarkempaa avaamista, jotta uudistuksen taloudellisia vaikutuksia voidaan arvioida luotettavasti.
 - Työvoimaviranomaisille osoitetun uuden tehtävän rahoituksen tulisi vastata todellisia kustannuksia rahoitusperiaatteen mukaisesti.
- **Osana hallituksen esitystä ehdotetaan myös osana laskennallista korvausta maksettava kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirtoa osaksi työvoimapalveluiden rahoitusta.**
 - Rahoituksen selkeyttäminen on kannatettava tavoite.
 - Laskennallisen 24,8 miljoonan euron määrärahan osalta on myös keskeistä avata ne oletukset, joihin arvio perustuu ja tuoda näkyväksi, että miten tarkistetaan, että rahoitus vastaa vuoden 2027 todellista tasoa.
 - Työ- ja elinkeinoministeriöltä tammikuussa saatujen alustavien tietojen mukaan vuoden 2025 kotoutumiskoulutuksen osuus laskennallisista korvauksista oli arviolta 76,7 miljoonaa euroa. vuodelle 2027 esitetty 24,8 miljoonan euron siirtyvä rahoitus olisi vain noin kolmanneksen suhteessa vuoden 2025 toteutuneisiin kustannuksiin.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt 1/2

- **Kotoutumislain uudistuksen myötä kunnille siirtyi kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä ja kuntien tehtävät ja vastuut lisääntyivät. Tästä huolimatta kotoutumisen rahoitusta on toistuvasti leikattu.**
- Tässä hallituksen esityksessä kuntien kotoutumisen rahoitukseen kohdistuu rahoitusleikkauksia yhteensä noin **36,6 miljoonaa euroa**
- Rahoitusleikkaukset ovat erityisen haastavia tilanteessa, jossa kunnille osoitetaan samanaikaisesti uusia tehtäviä.
- Kotoutumispalvelut ovat keskeisiä maahanmuuttajien kielitaidon, työmarkkinavalmiuksien, osallisuuden ja työllistymisen vahvistamisessa, ja niihin kohdistuvat leikkaukset heikentävät maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edellytyksiä.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt 2/2

- **Laskennalliset korvaukset ovat useille kunnille keskeinen rahoituslähde kotoutumispalveluiden järjestämiseen.** Laskennalliset korvaukset jaetaan kunnissa monin tavoin, kattaen paitsi kotoutumispalveluiden kustannuksia myös eri toimialojen kotoutumisen edistämisen tarpeita.
- Laskennallisten korvausten väheneminen yhdistettynä vastaanottoon varautumisen kustannuksista luopumiseen laskennallisen korvauksen vähentäminen voi lisäksi vähentää kuntien halukkuutta vastaanottaa kiintiöpakolaisia, erityisesti pienissä kunnissa.
- Kokonaisuutena hallituksen esityksen mukaiset rahoitusleikkaukset kunnille heikentävät kuntien mahdollisuuksia järjestää kotoutumispalveluita, vastata lakisääteisiin tehtäviinsä ja vaikuttavat siten maahanmuuttajien kotoutumisen edellytyksiin.

Kun kunnille kohdistuvaa rahoitusta vähennetään näin merkittävästi, tulisi kuntien tehtäviä, palveluvelvoitteita ja niihin liittyvää sääntelyä keventää vastaavasti.

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen ja alkuvaiheen palveluprosessin muutokset.

- Hallituksen esityksessä esitetään kotoutumisen tavoitteiden selkeyttämistä ja velvoittavuuden lisäämistä korostamalla maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan. Kotoutumisen tavoitteiden selkeyttäminen on kannatettavaa. **Velvoitteiden näkökulmasta maahanmuuttajalla on jo laajasti säädettyjä velvollisuuksia.**
- Esityksessä ehdotetaan, että osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä laadittaisiin myös kotoutumissuunnitelma. Nykyisin kunnissa on erilaisia käytäntöjä ja useissa kunnissa nämä laaditaan jo nykyiselläänkin samassa tapaamisessa. **Ehdotettu muutos ei siten tuo merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, joilla laskennallisten korvausten alentamista esityksessä perustellaan.**

Kiitos!

www.kuntaliitto.fi
www.kommunforbundet.fi